

Проектна діяльність учнів в ландшафтному дизайні

Ландшафтний дизайн — це наука про створення на земельній ділянці комплексу з садово-паркових композицій. Ця захоплива наука стала основою для розвитку нових технологій і формування окремої галузі професійної діяльності.

Основний принцип ландшафтного дизайну — гармонійне поєднання на місцевості всіх компонентів комплексу, природних і штучних об'єктів (алей, доріжок, садів, водойм, архітектурних об'єктів тощо).

Перш ніж ландшафтний дизайн став наукою, пройшло не одне сторіччя. Відомо, що ще три тисячі років тому використовували сади як прикрасу. На території стародавнього Сходу дуже шанувалося садівництво і, по суті, воно стало першим кроком до становлення ландшафтного дизайну. Найяскравіший приклад прояву ландшафтного дизайну тих часів — знамениті Висячі Сади, які вважалися одним із Семи Чудес світу.

За легендою ассірійська цариця Семіраміда дуже сумувала в оточеному пісками Вавілоні, де не було жодного деревця чи травички. Цар вирішив зробити так, щоб його дружина не марніла на очах. Він наказав збудувати поруч зі своїм палацом сади. Сади мали форму східчастої піраміди з чотирма уступами, на кожен з яких був насипаний родючий шар ґрунту та насажені рідкісні дерева і квіти, що поливалися за допомогою дивовижної для того часу водопровідної системи з використанням водяного колеса. Величезна споруда спиралася на колони, тому здалеку вона нагадувала сад, що завис у повітрі. Саме тому ці сади називали „висячими”.

Людство поступово набуло великого досвіду створення краси на природній місцевості шляхом поєднання різноманітних елементів у композиції. Дотримуючись універсальних законів і прийомів дизайну, біологічних вимог щодо особливостей вирощування та догляду за рослинами, звичайну земельну ділянку можна перетворити не тільки на красивий і мальовничий куточок, але й виразити ідеї, показати внутрішній світ і світогляд дизайнера ландшафту.

В Україні ландшафтний дизайн має багату історію. Чудові пам'ятки садово-паркового мистецтва з'явилися на нашій території в VIII столітті — Софіївка, Олександрія, Качанівка та інші. Нині ландшафтний дизайн в Україні знову переживає період розвитку та широкого практичного застосування. У ньому простежуються національний колорит та найпоширеніші в світі стилі проектування ландшафтів. В українському ландшафтному дизайні особливе місце надається тополі, вербі, калині, мальві, ружі, півонії, чорнобривцям, які символізують долю українців, віру, надію, любов, уособлюють нашу рідну країну.

Як і жителі країн Європейського Союзу, українці, у міру своїх фінансових можливостей, намагаються облаштувати двір чи присадибну земельну ділянку таким чином, щоб там була і парковка, і затишна альтанка, і духмяний квітник та сад.

У сучасному ландшафтному дизайні формування комфортного і естетичного середовища здійснюється за допомогою природних матеріалів (рельєф, вода, рослинність тощо) і архітектурних споруд. При цьому

передбачається збереження існуючих і створення штучних пейзажів, проектування систем освітлення, озеленення та рекреаційних зон.

На відміну від садово-паркового мистецтва сфера ландшафтного дизайну значно ширша, вона полягає в організації багатьох компонентів просторового середовища життєдіяльності людини й надає великий простір для фантазії.

Водночас у ландшафтному дизайні ураховуються універсальні закони та структурні елементи проекту: композиція, простір, перспектива, форма, лінія, пропорційність, масштабність.

Розробляючи власний проект, кожен має змогу відшукати свій унікальний стиль, який відобразить його духовний світ, майстерність і бажання створювати красу.

Етапи створення проекту

Дизайн ландшафту ділянки можна розділити на кілька етапів. Кожен етап вимагає уваги і майстерного виконання. Помилка в цій справі може привести до загибелі рослин, небажаних змін загальної композиції, зайвих витрат, шкоди довкіллю та власному здоров'ю.

Будь-які ландшафтні роботи на ділянці починаються із складання проекту. Влаштування саду – трудомістка і дуже кропітка робота, що вимагає гармонійного і грамотного поєднання елементів географії, історії, мистецтвознавства, дизайну та архітектури і т.д.

Проекти розробляються індивідуально для кожної ділянки з урахуванням побажань замовника, творчого погляду фахівця, природних ландшафтних компонентів, архітектурних, планувальних та інженерних рішень, рослинності та ґрунту.

Передпроектний етап. Фахівці проводять ландшафтний аналіз проектованої ділянки і навколишньої території, роблять точні виміри ділянки та складають план всіх існуючих і передбачуваних будівель, оцінюють стан ґрунту, рельєфу, рослинності, мікроклімату, гідрологічного режиму. При необхідності проводиться геодезична зйомка ділянки, аерозйомка насаджень, таксаційна зйомка.

На підставі цих робіт і з урахуванням побажань замовника складається технічне завдання, де вказуються етапи проектування, всі передбачувані елементи ландшафтного дизайну ділянки. У процесі проектування і будівництва може виникнути необхідність доповнення, уточнення або внесення змін в проектне завдання.

Після затвердження завдання на ландшафтне проектування розробляється комплекс проектної документації, що включає:

Опорний план. Складається на підставі ретельного обстеження території. Тут вказується вся рослинність ділянки, орієнтація по сторонах світу, експлікація споруд, умовні позначення, техніко-економічні показники.

Ситуаційний план. Дає уявлення про стан об'єкта, що проектується в ландшафтно-планувальній системі. Тут вказуються всі наявні та плановані споруди, наносяться ділянки прилеглої місцевості, розташування центральних комунікацій, низько висять проводів.

Генеральний план – основа технічного проекту з нанесенням споруд, мережі доріжок і стежок, водойм, газонів і квітників, деревно-чагарникових груп,

пристроїв зовнішнього освітлення, елементів малих архітектурних форм. Яскраві тривимірні зображення, виконані акварельними фарбами, складуть уявлення про майбутнє сад, його окремих фрагментах.

Дендрологічний план показує які існуючі рослинні композиції, збережуться, де будуть розміщені деревно-чагарникові групи, окремі дерева, групові і алейні посадки, живоплоти, квітники і т.д. В асортиментній відомості вказується використовувана рослинність, види, сорти і кількість рослин.

Розробка ескізного проекту — важливий та відповідальний процес, який дозволяє спланувати кожен деталь ділянки та побачити її вигляд до початку робіт з благоустрою.

Ескізний проект відображає ідейний задум на основі знань і фантазії та побажань замовника. На цьому етапі визначаються стиль об'єкта, розташування основних функціональних зон (господарської відпочинку, дитячої та ін.), ландшафтних об'єктів (споруд, майданчиків, водойм, альтанок та ін.). Для ліпшого розуміння ідеї майбутнього саду створюють 3D та 2D візуалізації планів, що дозволяє побачити спроектований майбутній вигляд території.

Кошториси. Складаються на виконання окремих видів робіт і зведений кошторис на весь проект.

Пояснювальна записка — докладний перелік проектної документації, споруд і комунікацій, включає характеристику природних та екологічних умов, рекомендації щодо поліпшення складу ґрунтів, режиму ґрунтових вод і т.д. У пояснювальній записці обґрунтовуються і деталізуються проектні рішення, наводяться техніко-економічні показники необхідні для правильного ландшафтного проектування.

При необхідності можуть розроблятися креслення окремих елементів планування, дренажу та водовідведення, систем освітлення та поливу.

Після остаточного затвердження генерального проекту укладається договір на проведення робіт з озеленення та благоустрою території.

Ландшафтне проектування — це творчість гармонійного облаштування ландшафту за допомогою переважно природних елементів (рельєфу, ґрунту, каменю, води, рослинності). Важливим етапом ландшафтного проектування дизайну ділянки є функціональне зонування території. Використовуючи закони композиції і засоби організації простору, дизайнер ділить сад на окремі ділянки, чітко визначаючи їх призначення. Зонування визначає розміщення різних елементів саду (парадна зона, майданчики для ігор і відпочинку, декоративний город, господарська зона та ін.), газонів, клумб і квітників, водойм, декоративних дерев та кущів і т.д.

Приклади проектів озеленення території закладу освіти

На заняттях гуртка „Екологічний дизайн” комунального закладу „Станція Юних натуралістів” Рівненської обласної ради учні вчаться розробляти та втілювати в життя власні проекти озеленення територій навчальних закладів та власних присадибних ділянок. Значна частина творчих доробків було створено в рамках всеукраїнського конкурсу з квітникарства та ландшафтного дизайну „Квітуча Україна”.

Учнівські проекти вирізняються оригінальністю та різноманіттям форм. Учні проходять усі етапи проектування, аналізують стан ділянки, підбирають

оптимальний асортимент рослин, декору, малих архітектурних форм. До вашої уваги кращі приклади таких робіт.

Проект „Задзеркалля”

Не так важливо, який світ довкола, набагато важливіше, яким його бачиш ти.

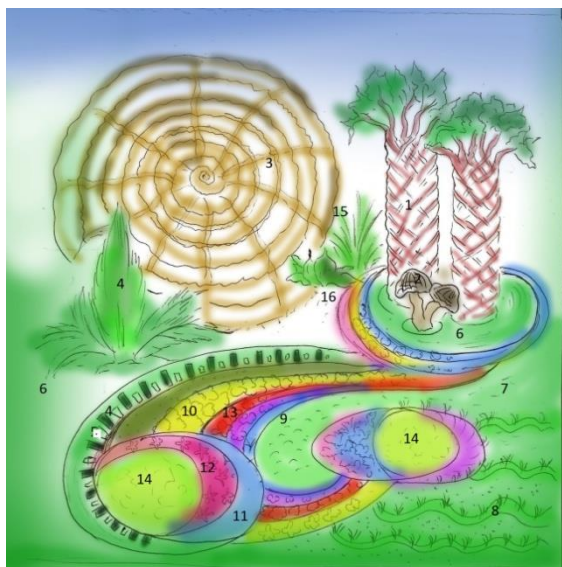
„Дивно, але мені чомусь здається, що я невидимка” – цими словами починається розповідь Льюїса Керолла про Алісу з Задзеркалля. Ми трішки змінимо цей вираз: „Не так важливо, який світ довкола, набагато важливіше, яким його бачимо ми”. Працюючи над проектом ми надихались цим твором. Наше „Задзеркалля” – це швидше дзеркало, в якому кожен може побачити себе.

Дерева на задньому плані – це ілюзія лісу, який створюється прямо на очах. Вони не росли багато років, щоб з маленького пагона перетворитись у красеня с великою кроною. Це так звані венеціанські дерева – скульптури з лози, що за формою нагадують велике дерево. Ілюзія? Так! Але не обман, а своєрідне сприйняття реальності. Маючи кілька звичайних гілок можна створити щось більш величне.

Ажурне павутиння на задньому плані – це те саме дзеркало, в якому відображається реальність, хай навіть вона видумана. Але вона ніяк не спотворена, просто інколи гіперболізована.

Ще один декоративний елемент – клавiши фортепіано. Ніби музика, якої немає, але її можна почути у барвах квітів. А їх у нашому проекті вдосталь – яскраві чорнобривці, петунії, сальвія, агератум і лобелія. Облямівкою для яскравих однорічників слугує сіруватий седум та ніжна вівсяниця.

Передній план композиції займають кола. Це острівці, на яких можна перепочити, мандруючи хвилями життя. Всі вони з'єднані між собою і утворюють завершений елемент. Усі рослини вирощено у теплиці та парниках Станції юних натуралістів. Декоративні елементи виготовлено з лози та речей, які вже відслужили своє. Усі матеріали натуральні, не несуть школи здоров'ю та довкіллю.

Ескіз проекту

Експлікація:

1. «Венеціанські дерева» з вербових прутів
2. «Грибочки» з лози та дерева
3. «Павутина», плетена з лози
4. «Фортепіано» з клавiш фортепіано
5. Хвойні (туя, ялівці)
6. Седум низькорослий
7. Живучка гібридна
8. Вівсяниця вічнозелена
9. Седум гібридний
10. Чорнобривці жовті низькорослі
11. Агератум блакитний
12. Петунія гібридна світло фіолетова
13. Сальвія низькоросла червона
14. Петунія біла
15. Просо віргiнське
16. Хоста

Реалізація проекту на території Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (м.Київ)

Проект „Метаморфози хвиль в саду”

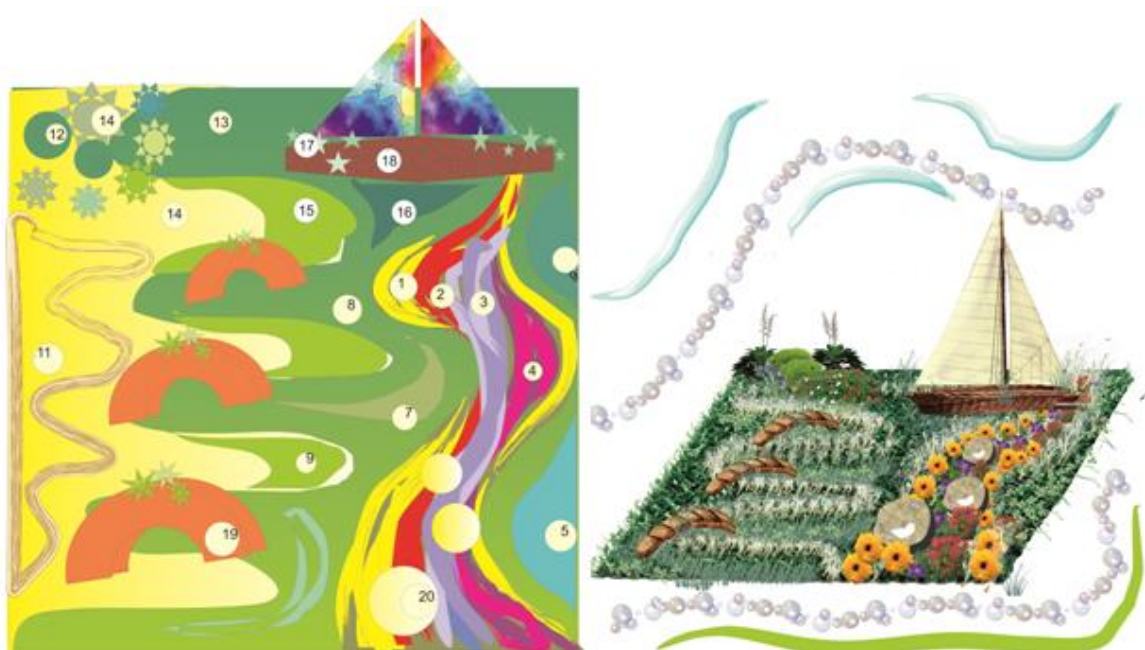
Хвилі символізують життєвий шлях людини. Кожна хвиля представляє життя окремо взятої дитини. Вигини хвиль означають, наскільки непередбачуваним і бентежним може бути життя, особливо дітей, які живуть в неспокійних районах. Наприклад, в зоні АТО, де багато дітей виявилися ізольованими, втративши батьків, братів, сестер, друзів. Та й, на здавалось би, спокійній Рівненщині багато дітей мають проблеми у сім'ях. Інколи усі складнощі просто замовчуються. Лише через роки ми дізнаємось з телевізійних ефірів про насилля та інші нещастя. Але вони не можуть тривати вічно.

У міру того, як страх відступає, народжується надія. В саду її символізує кораблик. Як Асоль дочекалась здійснення своїх мрій, так і кожна дитина, яка вірить в краще майбутнє, буде щасливою.

Петунія різних кольорів нагадує про дитинство на полях, засіяних маргаритками. Чорнобривці асоціюються з запахом рідної домівки. Хмара білих квітів символізує людей, які об'єдналися в бажанні допомогти дітям, які опинилися в біді. Місточки в лівій частині саду – це руки допомоги, які кожен з нас може подати тому, хто її зараз найбільше потребує.

Невеликий, акуратний садовий простір існує в розмірному оточенні. Яскрава квіткова та гравійна доріжка в правій частині крізь рослинність веде до великих бетонних куль, що нагадують невіданні планети, а далі вглиб, до потопаючого в зелені кораблика.

У композиції використано хвойні рослини на задньому плані, багаторічні трав'янисті рослини та квітучі однорічники. Облямівкою слугує седум, вівсяниці, інші трав'янисті рослини, а також гравійна крихта та кора сосни.

Експлікація:

1. чорнобривці прямостоячі (жовті);	12. ялівець сланкий;
2. сальвія низькоросла (червона);	13. самшит;
3. петунія гібридна (світло фіолетова);	14. чорнобривці тонколисті;
4. братики садові (малинові);	15. очитки;
5. агератум;	16. лобелія;
6. лобелія;	17. петунія біла;
7. седум;	18. корабель з лози;
8. вівсяниця;	19. місточки з лози;
9. айстра багаторічна;	20. кулі з цементу.
10. хоста;	
11. ірис сибірський;	

Реалізація проекту **Метаморфози хвиль в саду**

Проект **Фітокуточок релаксації «Юннатівський»**

Один з законів екології говорить: „Природа знає, що краще”. З законами не посперечаєшся. Але людина намагається це робити. Сучасний світ передбачає активний, інколи занадто насичений спосіб життя як старших, так і зовсім юних. Людина потребує відпочинку. Найчастіше його шукають у розважальних центрах кафе і клубів. При цьому забуваючи про природу. Але вона єдина знає, що для людини є кращим.

Тому, ми вважаємо, що найкращий відпочинок – це релаксація на природі. Але далеко не всі міські мешканці мають можливість виїжджати на природу. Тоді чому б не створити куточок для релаксації прямо у дворі дому чи міста?

Отже, **мета нашого проекту**: створення фітокуточка для релаксації, який би задіяв емоційну, естетичну і фізичну сфери.

Завдання проекту:

- розробити проект для пасивного відпочинку;
- підібрати рослини згідно їх екологічних особливостей;
- деталізувати схему посадки рослин згідно плану;
- підібрати елементи оздоблення та малі архітектурні форми.

Підбір рослин для проекту проводився з врахуванням:

- строків цвітіння;
- вимогливості до умов зволоження;
- вимогливості до світла;
- колористичних поєднань;
- правильного вибору сусідства.

Перевагу надавали видам, які не потребують ретельного догляду і мають привабливий вигляд впродовж всього весняно-літньо-осіннього періоду. Усі рослини, використані у проекті є в наявності в колекції комунального закладу „Станція юних натуралістів” Рівненської обласної ради.

Для малих архітектурних форм використовували природні матеріали та матеріали вторинного використання. Тому проект є малобюджетним.

Ескіз проекту „Фітокуточок релаксації ЮННАТІВСЬКИЙ”

Експлікація

11. Туя західна колоновидна
12. Самшит
13. Канна гібридна
14. Енотера друмонда
15. Розмарин звичайний
16. Півники сибірські
17. Конвалія лісова
18. Ромашка великоквіткова
19. Флокс шиловидний
20. Звіробій декоративний
21. Чорнобривці
22. Віола триколірна
23. Чистець звичайний
24. Крокуси
25. Хоста

1. Ялівець сланкий
2. Льон багаторічний
3. Клематис гібридний
4. Плющ
5. Традесканція садова
6. Шишки соснові
7. Галька різних розмірів
8. Стілець дерев'яний
9. Півень з дерев'яних спилів
10. Ваза ручної роботи з цементу на основі листка лопуха

Реалізація проекту
„Фітокуточок релаксації „Юннатівський”

Проект міні-саду „Микс-style”

*Ніщо так не дає відпочинок очам,
як різноманіття форм ...*

Актуальність проекту. Людство упродовж усього існування вирішує одне й те ж саме завдання.

Ми намагаємось створити максимальний комфорт з мінімальним віддаленням від природи. Але це непросто. Баланс між людиною, природою і архітектурою втрачено.

Допомогти у цьому питанні можуть мікрolandшафти міста, які створюють у дворах будинків, поблизу навчальних закладів, кафе та магазинів.

При створенні зелених куточків важливо враховувати три вічні і прості речі:

- ідея;
- матеріали;
- професіоналізм втілення.

Вони мають зустрітися і "сподобатись" одне одному в одному місці і в один час.

А форм втілення безліч: міксбордери, клумби однорічників, акваклумби, кам'яністі гірки

Пропонуємо до вашої уваги міні-ландшафтну композицію сад "Мікс-stile" (змішаний стиль).

Це симбіоз кількох форм озеленення, втілений на невеличкій ділянці. Загальна площа міні-саду складає 4 м² (2х2).

Основу композиції складають:

- штучна водойма з акваклумбою;
- міні-клумби з сукулентів;
- хвойні у невисокому обрамленні з лози;
- малі архітектурні форми різної висоти (плетені кулі на підставках, світильник, паркан);
- однорічні та багаторічні квіти.

Вносити зміни в рельєф пропонуємо не кардинально.

За допомогою різновисоких малих архітектурних форм, нам вдалось урізноманітнити композицію. Це, фактично, міні-сад з різними формами озеленення.

Декоративні елементи, які використано у проекті

Клумби сукулентів – пропонуємо висаджувати сукуленти у розщілини між пласким камінням. Можна взяти штучний камінь.

Рослини комфортно себе почувають у таких умовах.

Адже вони звикли до посушливого клімату.

Акваклумбу ми виготовили з підручних матеріалів. Її основа – пінопласт. Висаджувати у таку ємкість можна вологолюбні рослини. Адже тут легко влаштувати фітильний полив. Ми висадили папороті і квітучу пеларгонію. Колір рослин має перегукуватись з кольором лотосів, які ми висаджуємо у водойму.

Плетені з лози елементи. Паркан на задньому плані зроблено у вигляді кількох дуг. Його форма нагадує райдугу. Він слугує гарним фоном квітковому розмаїттю. Плетені горщики з лози піднімають висаджені у них рослини на інший рівень. Кашпо мають різну висоту.

На задньому плані високі, ближче до переднього краю – низенькі. Завдяки такій конструкції нам вдалось добитись різнорівневої композиції. Кулі піднімаються над рослинами і нагадують незвідані планети.

Основу куль складають кольорові кульки, обплетені лозою. Ліхтарик, як і кулі, виготовлено у кращих традиціях апсайклінга – творчої переробки непотрібних речей.

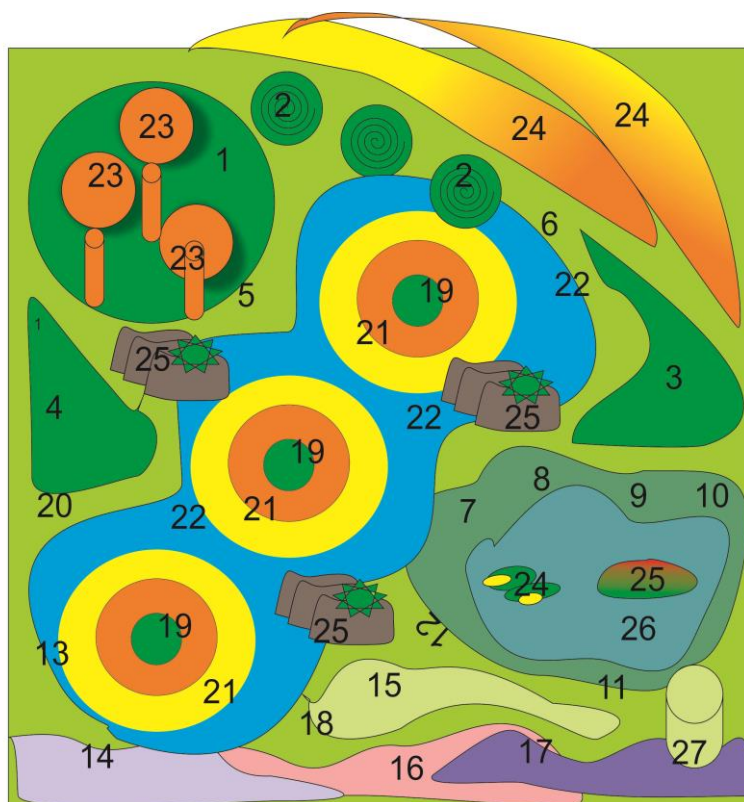
Це скляна ємкість, декорована природніми матеріалами. Вона може використовуватись у вуличних умовах досить довго.

У нашому саду враховуються не лише умови для зростання живих насаджень, але й візуальне сприйняття усіх елементів. Важливо і те, що догляд за таким куточком мінімальний. Лотоси у водоймі фільтрують воду. Акваклумба не потребує поливу, тому що водний режим урегульовано ще на етапі її створення.

Сукуленти, висаджені у розщілини каміння, чудово себе почувають в таких умовах. З однорічників ми використали непримхливі чорнобривці, яскраву петунію, сальвію. Облямівкою квітам слугує срібляста цинерарія. Багаторічники представлені хостами, вівсяницею, ірисами, іншими декоративнолистяними рослинами.

Для малих архітектурних форм використовували природні матеріали та матеріали вторинного використання. Тому проект є малобюджетним.

Ескіз проекту

Візуалізація проекту

Реалізація проекту міні-саду „Микс- Style”

Джерела інформації:

<http://dom-i-sad.com/landshaftnyj-dizayn>

http://www.newfeng.ru/st_zagor.htm

http://floristua.com.ua/articles/landshaftnii_dizain_oror/